

ابو داوود سجستانی حنبلی ازدی

الحاج عبدالکریم غریق

ابو داوود سجستانی حنبلی ازدی: سلیمان بن اشعث بن اسحاق بن بشیر (در بعضی از روایات اسحاق و بشیر را نیاورده اند) بن شداد بن عمرو بن عمران (عمران موصوف در جنگ صفین به طرفداری از حضرت علی اشتراک داشت و در آن جنگ به قتل رسید) ازدی معروف به حافظ ابو داوود سجستانی حنبلی اصلاً از سیستان بوده و صاحب یکی از شش کتاب بزرگ حدیث می باشد وی در سال ۲۰۲ هجری قمری متولد گردیده و دوران کودکی را در نیشابور گذرانید و با فرزندان اسحاق بن راهویه در یک مکتب سبقت می خواند.

آنگاه که هنوز سن او به ده سالگی نرسیده بود نزد محمد بن اسلم طوسی استملاء حدیث می کرد سپس به بصره رفت و بدانجا اقامت گزید و چند کثرت به بغداد سفر نمود و از عده ای کثیری از روایت حدیث در حریمین شریفین، عراق، خراسان، شام، مصر و جزیره از جمله احمد بن حنبل، احمد بن صالح، مسلم بن ابراهیم، احمد بن عبید، سلیمان بن حرب، ابی سلمه تبوذکی، ابوالولید طیالسی، محمد بن کثیر عبدی، ابی عمر حوضی، ابی توبه حلبی، سلیمان بن عبدالرحمن دمشقی، سعید بن سلیمان واسطی، صفوان بن صالح دمشقی، ابو جعفر نفیلی، احمد، علی، یحیی، اسحاق و دیگران روایت حدیث نموده و از او ابو علی محمد بن احمد بن عمر، لؤلؤئی، ابوالطیب احمد بن ابراهیم بن عبدالرحمن اشنائی، ابو عمرو احمد بن علی بن حسن بصری، ابو سعید احمد بن محمد بن زیاد اعرابی، ابوبکر محمد بن عبدالرزاق بن داسه، ابوالحسن علی بن حسن بن عبد انصاری، ابو عیسی اسحاق بن موسی بن سعید رملی و راقه، ابواسامه محمد بن عبدالملک بن یزید الرواس، که همین گروه سنن از وی روایت نموده اند) ابو عبدالله محمد بن احمد بن یعقوب متولی بصری (که کتاب الرد علی اهل القدر از او می باشد)، ابوبکر احمد بن سلیمان نجار (که کتاب الناسخ والمنسوخ از او می باشد) حافظ ابو عبید محمد بن علی بن عثمان آجری (که کتاب المسائل از او می باشد)، اسماعیل بن محمد مصفار که راوی مسند امام مالک است، ابو عبدالرحمن نسائی، ابو عیسی ترمذی، حرب بن اسماعیل کرمانی زکریا ساجی، ابوبکر احمد بن محمد بن هارون خلال حنبلی، عبدالله بن احمد بن موسی عبدان اهوازی، ابوبشر محمد بن احمد دولابی، ابو عوانه یعقوب بن اسحاق اسفرینی و پسرش ابوبکر بن ابی داوود، ابوبکر عبدالله بن محمد بن ابی الدنیا، ابراهیم بن حمید بن ابراهیم بن یونس عاقولی، ابوحامد احمد بن جعفر اصفهانی، احمد بن معلی بن یزید دمشقی، احمد بن محمد بن یاسین هروی، حسن بن صاحب شاشی، حسین بن ادیس انصاری، عبدالله بن محمد بن عبدالکریم رازی، علی بن عبدالصمد ناعمه، محمد بن مخلد دوری، محمد بن جعفر بن مستفاض فریابی، ابوبکر محمد بن یحیی صولی و جماعتی دیگر روایت نموده اند.

آجری می گوید: ابو داوود در سال ۲۰۲ هجری قمری متولد گردیده و در سال ۲۲۰ به بغداد رفت. و احمد بن محمد بن یاسین هروی گفته است که ابو داوود یکی از حفاظ اسلام در علم حدیث به درجه عالی در علم، علل و سنداز روی پاکی، عفاف، صلاح و پرهیزگاری بود و محمد بن اسحاق صغانی و ابراهیم حربی می گویند: علم حدیث در دستان ابو داوود مانند آهن در دستان حضرت داوود (ع) بود.

موسی بن هارون می گوید: خداوند ابو داوود را در دنیا برای حدیث و در آخرت برای بهشت آفریده است و حافظ ابو حاتم محمد بن حبان بستی خراسانی گفته است: ابو داوود یکی از ائمه از روی فقاہت، حفظ، پاکی، پرهیزگاری و اتقان بود. و ابن منده می گوید: کسانی که ثابت را از معلول و خطاء را از ثواب در علم حدیث بیرون نمودند چهار کس بودند: بخاری، مسلم و بعد از آنها ابو داوود و نسائی و حاکم گفته است: ابو داوود امام الحدیث در عصر خود بود و ابن خلکان آورده است: او یکی از بزرگترین حفاظ حدیث در دانستن و علل بود و به درجه عالی از پاکی و صلاح قرار داشت و شیخ ابو اسحاق شیرازی او را از اصحاب امام احمد حنبل شمرده است و ابوبکر بن راشد در تصحیح المصابیح از ابو داوود حکایت کند که می گفت: از پیامبر (ص) پنجمصد هزار حدیث نوشتم و چهار هزار و هشتصد حدیث از آن عده کثیر برگزیدم و آن کتاب سنن است. بنا به قول ابو عبید آجری نامبرده چهار روز باقیمانده از ماه شوال سال ۲۷۵ هجری قمری وفات یافت.

تصانیف ابو داوود عبارت اند از: ۱- دلائل النبوة ۲- السنن فی الحدیث ۳- کتاب التفرد فی السنن ۴- کتاب المراسیل ۵- کتاب المسائل التي سئل عنها الامام احمد ۶- نسخ القرآن و منسوخه ۷- کتاب اختلاف المصاحف که آنرا ابن الندیم نام برده است.

منابع:

- کشف الظنون جلد پنجم صفحه ۳۲۴
- تهذیب التهذیب جلد دوم صفحه ۳۹۰، ۳۹۱ و ۳۹۲
- تقریب الثقات صفحه ۵۵۷
- لغت نامه دهخدا جلد اول صفحه ۶۳۵